

והכל לזכות אותם לעולם הבא. פתח ואמר, (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת וגו'. בא ראה, הפסוק הזה הוא בסוד עליון, ובארוהו. ראה חיים - אלו חיי העולם הבא, שאשרי האיש שזוכה לו פראוי.

עם אשה אשר אהבת - זו כנסת ישראל, משום שבה כתוב אהבה, שכתוב (ירמיה לא) ואהבת עולם אהבתיך. מתי? בשעה שצד הימין אוהב אותה, שכתוב (שם) על פן משכתיך חסד.

כל ימי חיי הבלד, משום שהיא נקשרת בחיים, והיא העולם ששורים בה חיים. שהרי העולם הזה לא שורים בו חיים, משום שהם תחת השמש, ולא מגיעים לכאן אותם האורות של אותה השמש, והסתלקו מהעולם מיום שנחרב בית המקדש, שכתוב (ישעיה יג) חשף השמש בצאתו וגו'. מה זה חשף השמש? שסלק את אורו ולא מאיר, כמו שנאמר (שם נג) הצדיק אבד וגו'.

כי הוא חלקך בחיים - זהו השמש עם הלבנה. וצריכים להכניס הלבנה בשמש והשמש בלבנה שלא להפרידם, וזה הוא חלק האדם להכניס עמו לעולם הבא. מה כתוב אחריו? (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה. הפסוק הזה יש להתבונן בו. כל אשר תמצא ידך לעשות, וכי התרה הרצועה שאדם יעשה כל מה שיכול? אלא כתוב לעשות בכחך. מה זה בכחך? זו נשמתו של האדם, שהיא הכח של האדם, לזכות בה לעולם הזה ולעולם הבא.

לעלמא דין ולעלמא דאתי.

לישראל. וכלא למזפי לון לעלמא דאתי. פתח ואמר, (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת וגו'. תא חזי, האי קרא ברזא עלאה איהו, ואוקמוה. ראה חיים, אלין חייך דעלמא דאתי, דזכאה הוא בר נש דזכי ביה פדקא יאות.

עם אשה אשר אהבת, דא כנסת ישראל, בגין דבה פתיב אהבה. דכתיב, (ירמיה לא) ואהבת עולם אהבתיך, אימתי. בשעתא דסטרא דימינא אחיד בה. דכתיב, (ירמיה לא) על פן משכתיך חסד.

כל ימי חיי הבלד, (קהלת ט) בגין דאיהי אתקשרת בחיים, ואיהי עולם דחייך שרין ביה. דהא עלמא דא, לא שרין ביה חיים. בגין דאינון תחת השמש, ולא מטאן הכא אינון נהורין דההוא שמשא, ואסתלקו מעלמא מיומא דאתחריב בי מקדשא. דכתיב, (ישעיה יג) חשף השמש בצאתו וגו'. מאי חשף השמש, דסליק נהוריה ולא נהיר. כמה דאת אמר (ישעיה נג) הצדיק אבד וגו'.

כי הוא חלקך בחיים, דא הוא שמשא בסיהרא, ובעינן למיעל סיהרא בשמשא ושמשא בסיהרא, דלא לאפרשא לון. ודא הוא חולקא דבר נש, למיעל בהו לעלמא דאתי.

מה פתיב בתריה, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה. האי קרא אית לאסתכלא ביה. כל אשר תמצא ידך לעשות, וכי הותרה רצועה למעבד בר נש כל מה דיכול. אלא, לעשות בכחך פתיב, מאי בכחך. דא נשמתיה דבר נש, דאיהי חילא דבר נש, למזפי בה לעלמא דין ולעלמא דאתי.

דְּבַר אַחַר בְּכַחַךְ, דָּא הִיא אִשָּׁה דְקָאֲמַרְן, שְׂאֲמַרְנוּ, שְׁהִיא הִכַח לְהִתְחַזֵּק בַּהּ בְּעוֹלָם הִזְה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְצָרִיךְ בְּן אָדָם לְזַכּוֹת בַּהּ בְּזֵה הָעוֹלָם בְּכַח זֶה, כְּדִי שְׁיִתְגַּבֵּר בַּהּ לְעוֹלָם הַהוּא.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאֲחַר שְׁיִצְא הָאָדָם מִן הָעוֹלָם הִזְה, אֵין בּוֹ כַח לְעֲשׂוֹת דְּבַר וְלוֹמַר, עַכְשָׁו מִכָּאן וְהִלָּא אֲעֲשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים. שְׂוֹדָאֵי שְׂאֵין מַעֲשֶׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשִׂאֻל אֲשֶׁר וְגו'. אִם לֹא זֹכֶה אָדָם בְּעוֹלָם הִזְה, לֹא יִזְכֶּה בּוֹ אַחַר כֶּף לְעוֹלָם הַהוּא. וּבְאֲרוּהָ, מִי שְׁלֹא מִתְקִין צִדָּה לְלַכֵּת מִן הָעוֹלָם הִזְה, לֹא יֵאָכֵל בְּעוֹלָם הַהוּא. וְיֵשׁ מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂעוֹשֶׂה אָדָם בְּעוֹלָם הִזְה שְׁיֵאָכֵל מֵהֶם כָּאן, וְהַפֵּל נִשְׁאָר לְעוֹלָם הַבָּא וְלַהֲזוֹן מֵהֶם.

בֵּא רָאָה, יוֹסֵף זָכָה בְּעוֹלָם הִזְה וְזָכָה בְּעוֹלָם הַבָּא, מִשּׁוּם שְׂרָצָה לְהִאָחֲזוּ בְּאִשָּׁה יְרָאֵת ה', כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר (בְּרַאשִׁית לט) וְחֻטְאֵי לְאֱלֹהִים. וּמִשּׁוּם כֶּף זָכָה לְשִׁלְט בְּעוֹלָם הִזְה וְזָכָה אֶת יִשְׂרָאֵל.

מָה פְּתוּב? (שם מז) וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף, וְכֶף רָאוּי. שְׁהָרִי אוֹתוֹ נִהַר שְׂשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, הוּא לֹקֵט הַכֵּל, וְכֵל הָעֶשֶׂר עוֹמֵד בּוֹ. וְזֵה סוּד הַפְּתוּב (שם א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְהַכֵּל הוּא כְּרָאוּי, וְדָאֵי יוֹסֵף צָרִיךְ לְשִׁלְט עַל הַמְּלָכוֹת.

וּבֵּא רָאָה, פְּתוּב וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה. מִי מִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה? הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה אֶת הַצְּדִיק שְׁלִיט, מִשּׁוּם שְׁהִנֵּה מִמְּנוֹ גִּזּוֹן הָעוֹלָם, וְצָרִיךְ לְהַזְזוֹן, וְלְקַדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵשׁ מִרְכַּבָּה עֲלוּיָנָה, וְיֵשׁ לוֹ מִרְכַּבָּה תַּחְתּוּנָה. הַמִּרְכַּבָּה הַתַּחְתּוּנָה הִיא מִרְכַּבַּת

וְאִית לִיהָ רְתִיכָא תַּתָּא.

דְּבַר אַחַר בְּכַחַךְ, דָּא הִיא אִשָּׁה דְקָאֲמַרְן, דְּאִיהִי חֵילָא לְאַתְתַּקְפָּא בַּהּ, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמִזְכְּרֵי בַּהּ בְּהֵאֵי עֵלְמָא בְּהֵאֵי חֵילָא, בְּגִין דִּיתַתְקַף בַּהּ בְּהֵאֵי עֵלְמָא.

מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּלִבְתַר דִּיפּוּק בַר נֶשׁ מְהֵאֵי עֵלְמָא, לִית בֵּיה חֵילָא לְמַעַבַּד מִיָּדֵי וְלוֹמַר, הַשְׁתָּא, מִכָּאן וְלַהֲלָא אֲעֲבִיד עוֹבְדִין טְבִין. דְּוִדָּאֵי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשִׂאֻל אֲשֶׁר וְגו'. אִי לֹא זָכִי בַר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֵלְמָא, לֹא יִזְכְּרֵי בֵּיה לְבְתַר בְּהֵאֵי עֵלְמָא. וְאוּקְמוּהָ, מָאן דְּלֹא אֲתַקִּין זְוֹדִין לְמִיָּהָ מְהֵאֵי עֵלְמָא, לֹא יִיכּוֹל בְּהֵאֵי עֵלְמָא. וְאִית עוֹבְדִין טְבִין דְּעֲבִיד בַּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֵלְמָא, דִּיִּיכּוֹל מְנַיְיָהוּ הַכָּא. וְכֵלָא אֲשֶׁתָּאָר לְעֵלְמָא דְאַתִּי וְלַאֲתַזְנָא מְנַיְיָהוּ.

תָּא חֲזִי, יוֹסֵף זָכָה בְּהֵאֵי עֵלְמָא וְזָכָה בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, בְּגִין דְּבָעָא לְאַתְאֲחָדָא בְּאִשָּׁה יְרָאֵת יִי. כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (בְּרַאשִׁית לט) וְחֻטְאֵי לְאֱלֹהִים. וּבְגִין כֶּף זָכָה לְמִשְׁלֵט בְּהֵאֵי עֵלְמָא, וְזָכָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

מָה פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מז) וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף. וְהָכִי אֲתַחֲזִי, דְּהָא הוּא נִהַר דְּנִגִיד וְנַפִּיק, אִיהוּ לְקִיט כְּלָא, וְכֵל עוֹתָרָא בֵּיה קְיִימָא. וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכֵלָא אִיהוּ כְּדָקָא יְאוּת, וְדָאֵי יוֹסֵף בְּעֵי לְמִשְׁלֵט עַל מְלָכוֹתָא.

וְתָא חֲזִי, פְּתִיב, וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה. מָאן מִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לִיהָ לְצְדִיק שְׁלִיטָא, בְּגִין דְּהָא מְנַיְיָה אֲתַזְנָן עֵלְמָא, וְאַצְטְרִיךְ לְאַתְזְנָא. וְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לִיהָ רְתִיכָא עֲלָאָה,